

Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat

Secretariaat: Statenlaan 15 9901 HA Appingedam Tel. 0596-626381
Bankrelatie: Fortis bank, rek.no.: 81.81.19.888 Postbank: rek.no.: 6320411

Verstandig Beheer

Visie SVRR op het Beheer van Rottumeroog en Rottumerplaat

Uitgegeven door:
Auteur:
Datum:
Versie:

Bestuur SVRR
Dick Spijker
7 oktober 2005
1.0

Inleiding

In dit document geeft het bestuur van de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat zijn visie op het beheer van de eilanden Rottumeroog en Rottumerplaat. Het gaat daarbij om een visie op hoofdlijnen, weergegeven door een aantal stellingen, aanbevelingen en voorstellen op het terrein van beleid, beheer, communicatie en bebouwing.

Deze visie is opgesteld in het kader van discussies die in BAKR gevoerd zullen worden rond de opstelling van een beheerregeling voor de jaren 2006 – 2011. Aan die discussies wil het bestuur van de SVRR een positieve en constructieve bijdrage leveren, gericht op het ontwikkelen van Verstandig Beheer. Verstandig Beheer dat ontwikkeld dient te worden op basis van respect voor de diversiteit aan meningen en belangen die bij de betrokken partijen bestaat

Voor meer achtergrondinformatie omtrent de visie van de SVRR verwijzen wij graag naar de eerdere beleidsnotitie 'Over Rottum en los zand' en de website van de stichting (www.rottumeroog.org).

Beleidsmatig

SVRR beveelt aan het beleid met betrekking tot Rottum te herijken en zonodig te herformuleren

Nu de BAKR op het punt staat een nieuw advies uit te brengen aan de betreffende minister cq staatssecretaris, is het moment daar om het bestaande beleid te herijken aan nieuwe inzichten en aan de ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Al was het alleen maar omdat de nieuw op te stellen beheersregeling, net als zijn voorgangers, langjarig van kracht zal zijn.

Bij het opstellen van dit beleid dient rekening te worden gehouden met onder andere:

- de relevante wet- en regelgeving, zoals Natuurwet, Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn
- de door de overheid vastgestelde uitgangspunten in de Planologische kernbeslissing en de Nota Waddenzee
- afspraken die zijn gemaakt in het Trilateraal Waddenoverleg
- relevante adviezen van de Raad voor de Wadden
- de inzichten zoals die in de maatschappij bestaan omtrent beheer van natuurgebieden
- de inzichten zoals die bij de verschillende deelnemers van de BAKR bestaan

SVRR beveelt aan concrete doelstellingen (SMART¹) te benoemen die invulling geven aan het te formuleren beleid; dit geeft duidelijkheid en plaatst monitoring in een kader

In de vorige beheersregelingen zijn nooit concrete doelstellingen² benoemd, hooguit bedoelingen³. Dit brengt een aantal problemen met zich mee:

- De aangegeven beleidsrichting kan door partijen op een verschillende manier worden uitgelegd
- Monitoring –hoe goed en gedegen ook uitgevoerd- geeft trends en ontwikkeling door de tijd. Door extrapolatie heeft de opgeleverde informatie ook een beperkt voorspellend karakter; beperkt, omdat de dynamiek van het gebied nu eenmaal zodanig is dat gemakkelijk trendbreuken kunnen optreden. Juist door het ontbreken van concrete doelstellingen geeft monitoring niet aan of bepaalde aspecten zich ontwikkelen zoals bedoeld, gepland of gewenst was, en of gestelde normen al dan niet worden behaald. Zo is er bijvoorbeeld zeer veel informatie aanwezig omtrent de morfologische ontwikkelingen van de eilanden en omtrent de ontwikkelingen in de fauna, zoals aantallen broedparen vogels. Niet duidelijk is echter in hoeverre deze ontwikkelingen aansluiten bij het vigerende beleid: is het streven het aantal broedende soorten op het huidige niveau te handhaven, te vergroten of te verkleinen, of dit geheel afhankelijk te laten zijn van de ontwikkelingen zoals die zich voordoen?.

SVRR stelt voor positie en inrichting BAKR opnieuw vast te stellen

De samenstelling van de BAKR zou als eerste besproken dienen te worden. Is de huidige samenstelling optimaal? Daarnaast is er sprake van dat het Waterschap zich bij de BAKR zou willen aansluiten.

Vervolgpunt is (opnieuw) vast te stellen welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden de BAKR als geheel heeft en wat die van de verschillende deelnemers zijn.

Ook verdient het aanbeveling na te gaan of het zinvol is intensievere samenwerking te zoeken met andere partijen, zoals de Raad voor de Wadden of individuele deelnemers daaraan, of de beheer voerende instanties op andere waddeneilanden. Interessant daarbij is na te gaan of de visie op beheer op bijvoorbeeld de Boschplaat op Terschelling of het oostelijk deel van Schiermonnikoog dezelfde is als de visie die de BAKR heeft ten aanzien van Rottumeroog en Rottumerplaat.

¹ SMART: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

² Voorbeeld van een doelstelling: "Per 31 december 2005 bedraagt de klanttevredenheid gemiddeld 7,5 (huidig 6,7) op een schaal van 1 tot 10 en komen geen scores voor onder 6; de metingen beslaat tenminste 50% van het klantbestand en betreffen zowel beleidsmakers als leidinggevenden als eindgebruikers."

³ Voorbeeld van een bedoeling: "We willen de klanttevredenheid verhogen."

Beheer

SVRR sluit zich aan bij het standpunt dat vrije dynamiek in dit gebied belangrijk is, en eventueel beheersmaatregelen op natuurvriendelijke wijze worden uitgevoerd, maar dat er wel degelijk ruimte moet zijn voor het uitvoeren van andere werkzaamheden dan het clean-uppen, mocht de noodzaak daarvoor manifest worden.

De huidige manier van werken -beheer regelingen die langjarig van kracht zijn- brengen het risico met zich dat zich ontwikkelingen voordoen die niet tijdig gepareerd (kunnen) worden mocht dat noodzakelijk zijn.

Overigens zijn er bij het begrip "volledige vrije Dynamiek" ook kanttekeningen te plaatsen:

- de ontwikkeling van Rottumerplaat tot wat het nu is, is deels mogelijk geweest door de aanleg van de Stuidijk
- doordat Borkum 'verankerd' ligt is ook de plaats van de Eemsmond bepaald waardoor verder wandelen voor Rottumeroog niet mogelijk is.

Voorbeelden van menselijk ingrijpen in het verleden die mogelijk menselijk ingrijpen nu rechtvaardigen om een uniek deel van Nederland te behouden voor ons nageslacht.

SVRR stelt zich op het standpunt dat het beheer van de eilanden gestoeld moet zijn op zowel verantwoord natuurbeheer, kustverdediging en cultuur-historische aspecten.

Ook hier is de visie van de SVRR dat er een goede balans moet zijn tussen inzichten en belangen die de verschillende partijen vertegenwoordigen. Een luisterend oor en respect zijn daarbij onontbeerlijk. Uit oogpunt van diversiteit kan dat ook alleen maar leiden tot beter beleid (1 + 1 = immers meestal meer dan 2) en een groter draagvlak voor de gekozen richting.

Natuur

Zoals eerder gezegd dienen beheersmaatregelen, welke dat ook zijn of worden, te passen binnen de vigerende wet- en regelgeving, zoals Natuurwet en Habitatrichtlijn. Maar wat zijn bijvoorbeeld de doelstellingen met betrekking tot biodiversiteit? Is een zo groot mogelijke diversiteit het uiteindelijke doel (de vogelwachtersverslagen van SBB ademen in ieder geval wel die sfeer) of is biodiversiteit afhankelijk van de veranderende omstandigheden en wordt genoeg genomen met afname wanneer bijvoorbeeld verschillende habitats verdwijnen (denk aan het verdwijnen van de Tuin van Tox)?

Kustverdediging

SVRR heeft zich altijd op het standpunt gesteld dat de eilanden een (belangrijke) rol spelen in de kustbescherming van het achterliggende vasteland. Een mening die ook door anderen wordt gedeeld. De dreigende klimaatsveranderingen en de mogelijke zeespiegelstijging maken het alleen maar noodzakelijker om het aspect kustverdediging bij de beleidsvorming te beschouwen. Voor de overige Waddeneilanden bestaat hierover eenstemmigheid. Voor Rottumeroog en Rottumerplaat zou dat niet anders moeten zijn.

Cultuur-historisch

Natuurlijk is het onmogelijk om alles te bewaren in de oorspronkelijke staat; dat geldt zeker voor het Waddengebied. En natuurlijk is Rottumeroog nu niet meer het eiland dat het in de Middeleeuwen of honderd jaar geleden was. Het staat echter buiten kijf dat Rottumeroog een zeer rijke historie heeft en deel uitmaakt van het cultuur-historisch erfgoed van Nederland. Recht doen aan dat erfgoed betekent dat bij het te formuleren beleid ook dit aspect een plaats moet krijgen.

Kortom, het is zaak verstandig beleid rond het beheer te formuleren waarin alle aspecten –en waarschijnlijk zijn er nog wel meer dan de genoemde drie- worden geïntegreerd.

Voorlichting

SVRR stelt voor het in 2003 opgestelde rapport omtrent voorlichting en communicatie te herijken en te actualiseren

SVRR is van mening dat, juist omdat de eilanden niet of nauwelijks voor het publiek toegankelijk zijn, voorlichting geven over het wel en wee ervan een plicht is van de organisaties die bij het beheer zijn betrokken. In 2003 (of 2004 na toekent heeft een werkgroep van de BAKR een rapport opgeleverd met betrekking tot voorlichting en communicatie. Het rapport bevat een opsomming van de toen bestaande middelen die door de verschillende BAKR leden werden gehanteerd en een aantal aanbevelingen. Uitgangspunt hierbij was steeds dat communicatie en voorlichting helder en volledig moet zijn, maar dat die geen wervend karakter mogen hebben. Het rapport is weliswaar in de BAKR besproken maar dit heeft niet geleid tot overkoepelende uitspraken, beleid of communicatie-uitingen.

SVRR is van mening dat beide eilanden toegankelijk moeten zijn voor het publiek, zij het in beperkte mate en onder voorwaarden

De huidige regeling voor excursies naar Rottumeroog voldoet. SVRR is wel van mening dat de kosten hiervoor te hoog zijn en aldus een drempel opwerpen. Vraag is of dit soort, door de overheid georganiseerde excursies, wel altijd kostendekkend moeten zijn. Ook hier geldt: deze excursies zijn immers de enige mogelijkheid zijn waarop het publiek met eigen ogen van het gebied kennis kan nemen. Daarnaast blijft SVRR van mening dat ook excursies naar Rottumerplaat mogelijk moeten zijn (onder dezelfde condities als die naar Rottumeroog) en stelt voor naar de mogelijkheden hiervan een onderzoek in te stellen. SVRR is zich bewust van de moeilijkheden die daarmee gepaard gaan. De aanlandingsplaats aan de oostzijde is morfologisch gezien erg onrustig. De afstand tot de duinen en bebouwing vrij groot en doorsneden met enkele prieden. De combinatie regen en/of wind of mist kunnen gemakkelijk tot grote problemen leiden of grote risico's met zich mee brengen voor excursiedeelnemers. Aanlanding aan de westkant is vaak niet mogelijk t.g.v. zeeegang en branding in de Lauwers. Aanlanding voor Rottumerplaat vanuit het Schild kan een langdurige, vrij ernstige verstoring voor met name de zeehondenpopulatie tot gevolg hebben en moet daardoor wellicht worden ontzien. Juist op deze punten zou het onderzoek zich moeten richten, leidend tot een gefundeerde uitspraak over het wel of niet organiseren van excursies naar Rottumerplaat en de randvoorwaarden die daarvoor gelden. Overigens: de procedure voor het aanvragen individuele toegang voldoet, maar wordt in de praktijk niet altijd gevolgd (advies inwinnen bij alle BAKR-leden).

Bebouwing

SVRR is van mening dat de bebouwing op beide eilanden toereikend moet zijn voor alle activiteiten die er worden uitgevoerd en voor ongewild cq. ongepland verblijf

Op de eilanden worden diverse werkzaamheden uitgevoerd waarbij medewerkers van diverse instanties zijn betrokken (vogelwachters en -tellers van SBB, monitoring- en beheeractiviteiten door RWS, vrijwilligers SVRR). Daarnaast verblijven op ad hoc basis ook derden op de eilanden: denk aan onderhoudswerkzaamheden aan de gebouwen of inventarisaties flora en fauna door LNV. Bij het vaststellen van de capaciteit en inrichting van de gebouwen dient met het totaal aan werkzaamheden rekening te worden gehouden, en niet alleen met de belangen of werkzaamheden van één van de betrokken partijen. Ook hier gaat het om de totaalvisie.

Voor wat betreft ongewild of ongepland verblijf: denk aan plotselinge weersveranderingen; wind, onweer, mist en dergelijke op het moment dat er gasten of vrijwilligers aanwezig zijn, of in het geval zich calamiteiten voordoen die het noodzakelijk maken op één van de eilanden te overnachten.